

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

УДК: 371

DOI: <https://doi.org/10.24195/ModernisationEP-2026-3>

М 74

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 10 від 26 лютого 2026 року*

Рецензенти:

Княжева Ірина, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Університету Ушинського;

Тягнирядно Євгенія, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ.

М 74 Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20 лютого 2026 року). Університет Ушинського. Одеса:
Бондаренко М.О., 2026. 372 с.

ISBN 978-617-8814-06-9

УДК: 371

*Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.*

ISBN 978-617-8814-06-9

- © Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2026;
- © Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області, 2026;
- © Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax», 2026.

20. Сухініна А.О. Інформатика як мистецтво мислення: старша профільна школа між кодом, творчістю та майбутнім 282
21. Торбенко С.Г. Підтримка дітей початкової школи з особливими освітніми потребами у визначенні професійного шляху 289
22. Халіль Луай Створення інноваційного середовища закладів загальної середньої освіти як фактор модернізації освітнього простору 294
23. Чернега О.І. Індивідуальна освітня траєкторія учнів на уроках хімії профільного рівня 301
24. Чалюк А.Л. Комунікативний підхід як основа формування мовної особистості в умовах Нової української школи 313

СЕКЦІЯ №3: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН 320

1. Браткевич А.О. Крос-культурна проблематика у сучасному науково-педагогічному дискурсі 320
2. Ісаєнко М.М. Професійна орієнтація як чинник підвищення мотивації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в закладах освіти, що належать до сфери управління МВС України 325
3. Koucheva T. Cluster-driven innovation in pedagogical university: frameworks of strategic implementation 330
4. Кинєва П.П. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: можливості та виклики 336
5. Осипова Т.Ю. Професійний розвиток учителя в системі післядипломної освіти 343
6. Панкратова Н.М. Атрибутивні характеристики розвитку культури професійної діяльності викладача математики в сучасному освітньому просторі 351
7. Тягнирядно Є.В. Мова як маркер ідентичності: соціокультурний та політичний виміри 357
8. Штайнер Т.В. Роль стейкхолдерів у модернізації освітнього процесу в закладах освіти: партнерство педагогів, сім'ї та громадськості 362

Халіль Луай,
аспірант кафедри педагогіки
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ ЯК ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Актуальність дослідження. Наясність порушеної проблеми детермінується низкою чинників:

- відповідність світовим тенденціям: інноваційне середовище сприяє інтеграції української освіти у європейський та світовий освітній простір, забезпечуючи конкурентоспроможність учнів і педагогів;
- розвиток ключових компетентностей: використання інноваційних методів і технологій навчання формує у школярів критичне мислення, креативність, комунікативні та цифрові навички, що є необхідними для успішної самореалізації в сучасному суспільстві;
- професійне зростання педагогів: інноваційне середовище створює умови для розвитку методичної культури та педагогічної майстерності, стимулює вчителів до пошуку нових форм і засобів навчання, підвищує їхню мотивацію та професійну мобільність;
- модернізація освітньої інфраструктури: забезпечення закладів освіти сучасними цифровими ресурсами, інтерактивними платформами та інноваційними технологіями є необхідною умовою якісних змін в освітньому процесі;
- соціально-культурний аспект: інноваційне середовище сприяє формуванню відкритої, демократичної та інклюзивної школи, яка відповідає потребам різних груп учнів, забезпечує рівний доступ до якісної освіти та підтримує принципи академічної доброчесності.

Отже, створення інноваційного середовища закладів загальної середньої освіти є актуальною проблемою сучасної педагогічної науки та практики, оскільки воно виступає ключовим фактором модернізації освітнього простору, забезпечує його відповідність світовим тенденціям і сприяє формуванню конкурентоспроможної особистості.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному аналізі процесу створення інноваційного середовища закладів загальної середньої освіти, визначенні його ролі як ключового чинника модернізації освітнього простору та формуванні рекомендацій щодо ефективного впровадження інноваційних освітніх практик.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукових джерел, в яких феноменологію інноватики розкрито в загальнотеоретичному значенні доводить, що категорію «інновація» було введено в науковий обіг на початку ХХ століття.

Дослівний переклад англійського слова «innovation» виглядає таким чином: «введення нового в практику». Проте, існують різноманітні тлумачення інновації як явища, однак все ж найчастіше цей термін розуміють як певне «нововведення» – упровадження в практику діяльності методик (приймів, засобів), форм, технологій, за допомогою яких відбуваються системні позитивні зміни і досягається бажаний ефект [1]. Такі нововведення апіорі є результатом усвідомлення та задоволення потреб соціуму у певних реформах, модернізаційних перетвореннях, пошуках та одержанні нових результатів [4]. Отже, інновації в загальному вигляді можна тлумачити як нововведення, що реалізується в межах системи за рахунок її власних ресурсів.

У більш широкому значенні, сутність поняття «інновація» фіксує феномен, що пов'язується з генеруванням «нового» або удосконаленням вже наявного матеріального предмета, технології, продукції або послуги, нового організаційного чи технічного вирішення виробничого, адміністративного, комерційного та іншого характеру [5]. Натепер «класичне» розуміння сутності

інновації полягає в тлумаченні її як галузі знань, що концентрує методологічні й організаційні параметри інноваційної діяльності.

Нам імпонує думка О. Галіцан, І. Шиман про те, що інноваційний процес можна розчленувати на конкретні етапи, а саме: перший етап: інноваційний задум (готовність до інноваційної діяльності); другий етап: проєкт (його інноваційний потенціал); третій етап: план (реалізація власної інноваційної діяльності); четвертий етап: моніторинг, експеримент й упровадження (аналіз та оцінка результативності інноватизації) [1].

Разом із цим, О. Галіцан, І. Шиман пропонують розуміти «інновацію» як цілеспрямований, спеціально-зорований, керований технологічний процес практичної реалізації суб'єктами інноваційної діяльності нових ідей, моделей, теорій, технік і технологій з метою кардинальної зміни педагогічної системи та переведення її на якісно новий рівень функціонування і результатів [1].

Відповідно з цим, інноваційний процес є послідовністю стадій усвідомлення проблеми, народження ідеї, відтворення, опрацювання, реалізації та у поширення інновацій з метою цілеспрямованого розвитку соціально-педагогічної системи [4]. На підставі вищезазначеного розтлумачуємо поняття «інноваційна діяльність» як специфічну метадіяльність, що направлена на зміну особистісних (інтенції, потреби, мотиви, мета, ставлення) і технологічно-інструментальних (методи, способи, засоби) структур суб'єктів інноваційних нововведень .

У ХХ столітті інноватика, як науковий напрям, набула яскраво вираженого «педагогічного забарвлення». В координатах педагогічної інноватики здійснено низку фундаментальних наукових розвідок. Фундаторами педагогічної інноватики в нашій країні (І. Богданова, І. Підласий) зафіксовано феноменологічні ознаки категорії «педагогічна інновація».

У широкому розумінні педагогічний контекст інновацій можна представити таким чином: інновації в освіті спрямовані на цілеспрямовану трансформацію вже наявного і генерування принципово нового досвіду професійної діяльності вчителя; конструювання відчутно нового середовища

існування для реалізації професійних функцій; продукування концептуально нових моделей педагогічної (дидактичної, виховної, розвивальної) діяльності.

Розглядаючи феномен інноватизації слід звернутись до дефініції «освітній простір» як категорії педагогіки. Дослідники (Л.Лук'янова [5], І.Зязюн [4]) визначають освітній простір як багатовимірне середовище, що інтегрує навчальні, виховні та культурні процеси. Він включає фізичні, інформаційні та соціальні компоненти, які взаємодіють для формування особистості учня. У цьому контексті інноваційне середовище школи є складовою освітнього простору, що забезпечує його модернізацію.

Продовжуючи висвітлення інноваційних підходів в освіті, Т. Бережна та Н. Бессараб [1] підкреслюють, що інноваційні підходи реалізуються через інтерактивні методи навчання, цифрові технології та компетентісно орієнтовані програми. Вони формують у школярів критичне мислення, креативність і здатність до самонавчання, що відповідає вимогам сучасного суспільства.

На нашу думку, інноватизація закладів загальної середньої освіти здійснюється насамперед употужнення інноваційних методів навчання учнів. Представимо їх характеристику.

Проектне навчання (Project-based learning). Учні працюють над комплексними завданнями, що моделюють реальні життєві ситуації. Це формує практичні навички, командну роботу та відповідальність.

Проблемне навчання (Problem-based learning). Учні отримують проблемні завдання, які потребують пошуку рішень, що розвиває критичне мислення та здатність до аналізу.

Перевернутий клас (Flipped classroom). Теоретичний матеріал учні опановують вдома (відео, онлайн-ресурси), а в класі виконують практичні завдання й обговорюють проблеми.

Змішане навчання (Blended learning). Поєднання традиційних уроків із цифровими платформами, що забезпечує гнучкість та індивідуалізацію навчання.

Інтерактивні технології. Використання інтерактивних дошок, онлайн-симуляцій, освітніх ігор, що стимулюють активну участь учнів.

Дослідницьке навчання (Inquiry-based learning). Учні самі формулюють питання й шукають відповіді, що розвиває дослідницькі навички.

Дизайн-мислення (Design thinking). Використання творчих підходів до вирішення навчальних завдань, розвиток креативності та командної роботи.

В контексті висвітлення параметрів модернізації закладів освіти Д. Пузіков [6] наголошує на тому, що модернізація може бути тлумачена як системний процес, що охоплює оновлення змісту освіти, удосконалення методичного забезпечення та розвиток інфраструктури. Автор наголошує, що модернізація неможлива без створення інноваційного середовища, яке забезпечує інтеграцію нових технологій і методик в освітній процес.

Ю. Завалевський [3] та інші дослідники трактують інноватизацію як процес системного впровадження нововведень у діяльність закладів освіти. Вона включає педагогічні експерименти, апробацію нових методик, розвиток інноваційної культури педагогічних колективів. Інноватизація виступає рушійною силою модернізації освітнього простору, адже забезпечує його динамічність і відкритість.

Не менш важливими для осучаснення освітнього простору закладів освіти є послідовне застосування інноваційних форм організації навчання школярів. Схарактеризуємо їх.

Модульно-компетентнісні програми. Навчання організоване за модулями, що дозволяє інтегрувати знання та формувати компетентності.

Інтегровані уроки. Поєднання кількох предметів для формування цілісного бачення проблеми.

Навчальні майстерні та лабораторії. Створення умов для практичної діяльності учнів у різних сферах (STEM, мистецтво, технології).

Інклюзивні та диференційовані форми. Забезпечення рівного доступу до освіти та врахування індивідуальних потреб учнів.

Освітні платформи та онлайн-курси. Використання цифрових ресурсів для самостійного навчання та розвитку навичок самоорганізації.

Отже, поступово освітній простір школи стає відкритим, гнучким і орієнтованим на розвиток учня. Інноваційні підходи змінюють роль учителя – він стає фасилітатором і наставником. Модернізація закладів освіти реалізується через нові форми організації навчання та цифровізацію. Інноватизація забезпечує системність змін, розвиток інноваційної культури учнів і педагогів, формування конкурентоспроможної особистості.

Висновки. Інноваційне середовище закладів загальної середньої освіти виступає ключовим фактором модернізації освітнього простору, оскільки воно інтегрує сучасні технології, методи та форми навчання. Освітній простір набуває нової якості завдяки інноваціям, стає більш відкритим, інклюзивним і здатним забезпечувати рівний доступ до якісної освіти. Інноваційні підходи у навчанні формують компетентності, необхідні для успішної самореалізації учнів у сучасному суспільстві.

Модернізація закладів освіти є неможливою без створення інноваційного середовища, яке забезпечує оновлення змісту, методів і інфраструктури. Відтак, синтезуючи всі контексти – освітній простір, інноваційні підходи, модернізація та інноватизація – взаємопов'язані й утворюють єдину систему, у якій інноваційне середовище школи є центральним елементом, що забезпечує розвиток і оновлення сучасної освіти.

Список використаних джерел

1. Бережна Т., Бессараб Н. Інноваційні технології в освітньому середовищі Нової української школи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2020. №1(24). С.45–52.
2. Галіцян О. А., Шиман І. Проблема підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до інноваційної музично-педагогічної діяльності у координатах міждисциплінарних досліджень. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. № 49. Дрогобич, 2022. С. 159-164.

3. Завалевський Ю., Ковальчук Л., Сидоренко О. Організація інноваційної діяльності в закладах загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Київ : Педагогічна думка, 2018. 156 с.
4. Зязюн І. Філософія педагогічної дії. Київ : Либідь, 2008. 376 с.
5. Лук'янова Л. Освітній простір як педагогічна категорія. *Педагогіка і психологія*. 2017. № 2. С. 33–39.
6. Пузіков Д. Теоретичні засади оцінювання інноваційного розвитку закладів освіти. *Освітологічний дискурс*. 2019. № 3(26). С.112–118.

Наукове видання

Колектив авторів

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
М. ОДЕСА, УКРАЇНА, 20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Українською мовою

Відповідальний редактор: Ірина Олександрівна Бартенєва
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»*

Підписано до друку 06.03.2026 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,62. Наклад 300 прим.
Зам. № 0603/1

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні «Апрель»
ФОП Бондаренко М. О.
65045, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 (048) 700 11 55
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014

